

MALTA

QORTI TAL-APPELL
(Sede Inferjuri)

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tal-14 ta' Settembru, 2022

Appell Inferjuri Numru 155/2021 LM

Del Ponte Limited (C 36269)
('l-appellata')

vs.

Avantgarde Projects Limited (C 37657)
('l-appellanta')

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul mis-soċjetà intimata **Avantgarde Projects Limited (C 37657)** [hawnhekk 'is-soċjetà appellanta'] minn deċiżjoni tat-Tribunal tal-Arbitraġġ [minn issa 'l quddiem 'it-Tribunal'] fi ħdan iċ-Ċentru dwar l-Arbitraġġ ta' Malta [minn issa 'l quddiem 'iċ-Ċentru'] tat-2 ta' Ottubru, 2017, [minn issa 'l quddiem 'il-lodo arbitrali'], li permezz tiegħu t-Tribunal iddeċieda

li s-soċjetà rikorrenti **Del Ponte Limited (C 36269)**, [hawnhekk 'is-soċjetà appellata'], ma kellha l-ebda triq oħra għajr li tqabbad lil terzi sabiex ikomplu x-xogħlijiet, wara li s-soċjetà appellanta abbandunat ix-xogħol, meta s-soċjetà appellata m'għamlitx ħlasijiet addizzjonali wara li gie allegat li kienu saru ħlasijiet lis-soċjetà appellanta li kienu jeċċedu l-valur tax-xogħol li hija kienet wettqet sa dik id-data. It-Tribunal ikkonkluda li l-valur tax-xogħlijiet imwettqa mis-soċjetà appellanta, jammonta għal €434,142.89, sabiex b'hekk gie deciz li l-ammont ta' pagamenti mħallsa lis-soċjetà appellanta li jeċċedu l-valur tax-xogħlijiet li hija għamlet huwa ta' €35,857.11. It-Tribunal iddecieda wkoll li s-soċjetà appellata ma setgħetx tkompli bl-*istatus quo*, għaliex id-danni sofferti minnha setgħu jkunu ferm akbar. It-Tribunal ikkonkluda wkoll li s-soċjetà intimata ma kisritx il-kuntratt ta' appalt, għaliex id-dewmien fl-eżekuzzjoni tax-xogħol ma kienx tort esklussivament tagħha. Gie deciz ukoll li wħud mix-xogħlijiet li saru mis-soċjetà appellanta ma sarux skont is-sengħa u l-arti, imma m'hemmx lok għal-likwidazzjoni tad-danni. It-Tribunal iddecieda wkoll li l-ispejjeż tal-arbitraġġ għandhom jithallsu kwantu għal nofs mis-soċjetà rikorrenti u nofs mis-soċjetà intimata. Is-soċjetà appellanta qegħda tappella wkoll mit-tifsira¹ tal-imsemmi lodo arbitrali mogħtija mill-Arbitru fid-29 ta' Novembru, 2021 skont l-artikolu 47 tal-Kap. 387, wara ordni ta' din il-Qorti li ngħatat fis-sentenza tagħha tal-15 ta' Settembru, 2021.²

¹ Kopja a fol. 42.

² App.Inf. 7/2018LM.

Fatti

2. Fl-*statement of claim* tagħha, is-soċjetà rikorrenti, hawnhekk appellata spjegat li hija kienet tat żewġ kuntratti ta' appalt lis-soċjetà intimata, hawnhekk appellanta, wieħed fis-26 ta' Jannar, 2009, u l-ieħor fil-21 ta' Novembru, 2009, sabiex din tagħmel ix-xogħlijiet indikati fl-istess kuntratti fi proprjetà tas-soċjetà rikorrenti, hawnhekk appellata, ġewwa Portico Buildings, Marina Street, Pietà. Skont dawn il-kuntratti, ix-xogħlijiet kellhom jitlestew sa mhux aktar tard mill-aħħar ta' Frar 2010, u kien hemm xogħlijiet li ġew esklużi mill-kuntratt originali u xogħlijiet oħra li żdiedu bi qbil bejn il-partijiet, għalkemm il-ftehim kien li l-valur tax-xogħlijiet kollha li kellhom isiru mis-soċjetà intimata, hawnhekk appellanta kellu jammonta għal madwar €422,901.57. Is-soċjetà rikorrenti spjegat li sal-aħħar ta' Awwissu 2010, hija kienet digà ħallset lis-soċjetà intimata l-ammont ta' €470,000. Spjegat ukoll li s-soċjetà appellanta tħallset żejjed l-ammont ta' €47,098.43, imma minkejja dan din xorta waħda rrifjutat li tkompli x-xogħlijiet jekk ma tirċevix aktar pagamenti mingħand is-soċjetà rikorrenti. Is-soċjetà rikorrenti spjegat li minkejja l-ħlas eċċessiv li kien sar minnha, is-soċjetà appellanta rrifjutat li tkompli taħdem, u għalhekk abbandunat ix-xogħol. Żiedet tgħid li f'dan iż-żmien bdew jitfaċċaw difetti fix-xogħol tas-soċjetà intimata, liema difetti kienu ta' natura serjissima, bħal ingress ta' ilmijiet, minkejja li kien sar xogħol ta' *waterproofing* fil-post, bi ħsara konsegwenzjali għas-soffitti, il-*light fittings* u l-*air conditioning units*. Komplet tgħid li apparti dan, kien hemm difetti oħra li juru li x-xogħol ma sarx skont l-arti u s-sengħa. Żiedet tgħid li l-*cladding* mal-faċċata beda jinqala' minn postu, u ġie ċċertifikat minn perit li kellu jsir mill-ġdid, sabiex titneħħa l-ħsara. Is-soċjetà rikorrenti qalet li

għalkemm is-soċjetà intimata intalbet tirrimedja dawn id-difetti diversi drabi, din baqgħet inadempjenti. Kompliet tgħid li minkejja l-ħlas eċċessiv li sar, il-fatt li s-soċjetà intimata abbandunat l-appalt, il-fatt li x-xogħol ma sarx skont is-sengħa u l-arti, u d-danni serjissimi li ġew ikkaġunati lis-soċjetà rikorrenti li ma setgħetx tuża l-uffiċini tagħha, is-soċjetà intimata rreġistrat privileġġ fuq il-proprjetà tas-soċjetà rikorrenti, għall-valur ta' €95,787.75. Kompliet tgħid li din ir-reġistrazzjoni hija bla bażi legali, u għalhekk hija abbużiva, u kien għalhekk li fit-3 ta' Mejju, 2012 is-soċjetà rikorrenti formalment innotifikat lis-soċjetà appellanta li kienet ser tittermina l-appalt, u talbet ir-rifużjoni tal-ħlasijiet kollha li tħallsu in eċċess, u talbet ukoll il-likwidazzjoni tad-danni kkaġunati mis-soċjetà intimata.

Mertu

3. Fit-talbiet tagħha lit-Tribunal, is-soċjetà rikorrenti, talbet li: (i) jiġi dikjarat li hija kellha raġuni valida sabiex tittermina l-kuntratti ta' appalt mogħtija lis-soċjetà intimata; (ii) jiġi likwidat il-valur tax-xogħol siewi li sar mis-soċjetà intimata fil-kuntratti ta' appalt imsemmija; (iii) jiġi iffissat il-valur tal-ħlas in eċċess li s-soċjetà rikorrenti għamlet favur is-soċjetà intimata; (iv) is-soċjetà intimata tiġi ordnata tirrifondi lis-soċjetà rikorrenti l-ammont imħallas in eċċess; (v) jiġi dikjarat li l-privileġġ irreġistrat bin-numru 6904/11 kien abbużiv, peress li mhux minnu li hemm kreditu favur is-soċjetà intimata, u għalhekk għandu jiġi ordnat il-kancellament ta' dan il-privileġġ; (vi) jiġi ordnat li l-eventwali lodo li jingħata jiġi notifikat lid-Direttur tar-Registru Pubbliku; (vii) jiġi dikjarat li s-soċjetà intimata kisret il-kuntratt ta' appalt mogħti lilha għaliex

kienet tardiva fl-eżekuzzjoni tax-xogħlijiet li kellhom jiġu esegwiti minnha; (viii) jiġi dikjarat li x-xogħlijiet ma sarux skont is-sengħa u l-art; (ix) jiġu likwidati d-danni kkaġunati lis-soċjetà rikorrenti għaliex ix-xogħlijiet baqgħu ma ġewx esegwiti in toto, u minħabba l-fatt li x-xogħol ma sarx skont l-arti u s-sengħa; u (x) is-soċjetà intimata tiġi ordnata tħallas lir-rikorrenti d-danni hekk likwidati.

4. Is-soċjetà intimata, wiegħbet li s-soċjetà rikorrenti ma kellhiex raġuni valida għalfejn tittermina l-kuntratt ta' appalt, għaliex hija stess kienet inadempjenti, u għalhekk apparti l-valur tax-xogħol siewi li laħaq sar mis-soċjetà intimata, hija intitolata wkoll għat-telf ta' profitti fuq il-kumplement tax-xogħlijiet mogħtija lilha. Is-soċjetà intimata eċċepiet li għalhekk m'huwa dovut l-ebda ammont lis-soċjetà rikorrenti, għaliex kif intqal tajjeb fl-*istatement of claim* tas-soċjetà rikorrenti, filwaqt li ġew esklużi xi xogħlijiet mill-kuntratt originali, ġew miżjuda xi xogħlijiet ta' entità rilevanti li tellgħu l-ammont miftiehem oriġinarjament minn €422,901.57 għal €565,787.75. Is-soċjetà intimata eċċepiet li għalhekk is-somma ta' €470,000 imħallsa akkont hija ferm inferjuri għas-somma dovuta, u għalhekk is-soċjetà rikorrenti hija debitrice tas-soċjetà intimata. Qalet li għalhekk il-ħames, is-sitt u s-seba' talbiet tas-soċjetà rikorrenti, għandhom jiġu miċħuda għaliex kienet is-soċjetà rikorrenti li naqset milli tħallas għax-xogħlijiet kollha imwettqa, u kien għalhekk li s-soċjetà intimata kellha twaqqaf ix-xogħlijiet u tiskrivi l-privileġġ kontra s-soċjetà rikorrenti għall-ammont ta' €95,787.75. Komplet tgħid li minħabba li x-xogħlijiet 'zejda' mitluba kienu rilevanti, it-terminu miftiehem oriġinarjament ma baqax applikabbli, u apparti minn hekk kienet is-soċjetà rikorrenti li naqset milli timxi mal-programm miftiehem, billi damet ma ordnat u/jew installat *air*

conditioning units u *fresh air systems*, li kellhom jiġu installati qabel sabiex is-soċjetà intimata setgħet twettaq ix-xogħlijiet li kellha tagħmel. Is-soċjetà intimata qalet li min-naħa tagħha hija talbet diversi drabi lill-perit tas-soċjetà rikorrenti jinfurmaha bix-xogħlijiet rimedjali li kienu meħtieġa, iżda dan baqa' qatt ma wieġeb, u għalhekk ladarba hija ma kienet ingħatat l-ebda struzzjonijiet jew direzzjoni, hija ma setgħetx tirrimedja x-xogħlijiet li ma kinux għas-sodisfazzjoni tas-soċjetà eikorrenti.

5. Is-soċjetà intimata ressqet ukoll kontro-talba għat-talbiet tas-soċjetà rikorrenti. Spjegat li l-*managing director* tagħha kien involut kemm fl-iffirmar tal-kuntratti, kif ukoll fid-diskussjonijiet mas-soċjetà rikorrenti u fis-sorveljanza tax-xogħlijiet. Qalet li s-soċjetà rikorrenti kienet appaltat xogħlijiet permezz ta' żewġ kuntratti ta' appalt iffirmati f'Jannar u Novembru tal-2009, liema xogħlijiet kellhom jiġu eżegwiti fl-uffiċini ta' KPMG, Portico Building, Marina Street, Pietà, u ftit wara li nbeda x-xogħol, is-soċjetà rikorrenti kienet eskcludiet ċerti xogħlijiet miftiehma fil-kuntratti originali, filwaqt li żiedet oħrajn sostanzjali, b'dan illi l-valur tax-xogħlijiet li kellhom jiġu eżegwiti żdied għal €565,787.75, għalkemm is-soċjetà rikorrenti kienet ħallset biss l-ammont ta' €470,000. Is-soċjetà intimata spjegat li meta avvicinat lis-soċjetà rikorrenti għall-ħlas, din irrifjutat li tħallas id-differenza, u qalet li l-ammont ta' €470,000 imħallas minnha kien jissupera l-valur tax-xogħol imwettaq. Qalet li għalkemm kienu saru għadd ta' laqgħat fil-preżenza tal-avukati tal-partijiet, il-partijiet żammew il-pożizzjonijiet rispettivi tagħhom, u kien għalhekk li s-soċjetà intimata insistiet li f'każ li s-soċjetà rikorrenti ma tonorax l-obbligi kuntrattwali tagħha li tħallas għax-xogħlijiet imwettqa, hija ma kinitx ser tkun f'pożizzjoni li

tkompli bix-xogħlijiet u tkompli tħallas għall-materjal u għall-pagi tal-ħaddiema u lis-sub-kuntratturi. Kien għalhekk li s-soċjetà intimaata, fil-kontro-talba tagħha, talbet (i) li t-Tribunal jiddikjara li s-soċjetà rikorrenti naqset milli tonora l-obbligi kuntrattwali tagħha, meta rrifjutat li tħallas għax-xogħol imwettaq mis-soċjetà intimata u għalhekk ħallet il-kuntratt mingħajr raġuni valida; (ii) li jiġi likwidat il-valur tax-xogħlijiet imwettqa mis-soċjetà intimata fil-fond tas-soċjetà rikorrenti, kif ukoll is-somma li l-Qorti tista' tqis li ma tkunx iżjed mill-qligħ li l-appaltatur seta' jagħmel fuq ir-rimanenti xogħlijiet; (iii) u li s-soċjetà rikorrenti tiġi kkundannata tħallas is-somma hekk likwidata favur is-soċjetà intimata.

6. Is-soċjetà rikorrenti wiegħbet li t-talbiet tas-soċjetà intimata huma infondati fil-fatt u fid-dritt, u hija kellha raġuni valida sabiex tittermina l-appalt. Qalet li s-soċjetà intimata għandha jedd biss titħallas għal xogħlijiet li huma utili għaliha, u l-valur ta' tali xogħlijiet jammonta għal ferm inqas mill-ammont imħallas sa issa lis-soċjetà intimata. Qalet li għalhekk m'huwa dovut xejn lis-soċjetà intimata.

Il-Lodo Arbitrali Appellat

8. Permezz tal-lodo mogħti fit-2 ta' Ottubru, 2017, it-Tribunal iddeċieda li mill-provi prodotti jirrizulta li: (i) is-soċjetà rikorrenti ma kellha l-ebda triq oħra għajr li tqabbad lil terzi jkomplu x-xogħlijiet wara li l-soċjetà intimata abbandunat ix-xogħlijiet; (ii) l-valur tax-xogħlijiet imwettqa mis-soċjetà intimata jammonta għal €434,142.89, u dan wara li t-Tribunal kkonsidra n-natura kumplessa tal-każ; (iii) għalhekk jirrizulta li saru pagamenti eċċessivi lis-soċjetà intimata fl-ammont ta' €35,857.11; (iv) il-kwistjoni tal-privileġġ speċjali

hija waħda ta' natura legali, u s-soċjetà rikorrenti ma setgħetx tibqa' fl-*istatus quo*, għaliex id-danni sofferti minnha setgħu jkunu ferm akbar; (v) is-soċjetà intimata ma kisritx il-kuntratt ta' appalt, għaliex il-varjazzjonijiet u d-dinamika fix-xogħlijiet, kif ukoll li d-dewmien fl-eżekuzzjoni tal-kuntratti ma kienx tort tagħha; (vi) uħud mix-xogħlijiet ma sarux skont is-sengħa u l-arti, u li ma jirrizultaw l-ebda danni in likwidazzjoni. Sabiex wasal għad-deċiżjoni tiegħu, it-Tribunal għamel is-segwent i konsiderazzjonijiet:

“9. OSSERVAZZJONIJIET MILL-ĠBIR TAL-PROVI/DOKUMENTAZZJONI

1) Illi rriżulta illi:

I L-ewwel kuntratt bejn il-partijiet (fn. 15 Dok. ADBP 901) ġie ffirmat bejn **Avantgarde Projects Ltd u KPMG**,

II Filwaqt illi t-tieni kuntratt (fn. 16 Dok. ADBP 902) ġie ffirmat bejn **Avantgarde Projects Ltd u Del Ponte Ltd**. L-esponent Arbitru jikkonsidra illi r-ramifikazzjonijiet ta' dan huma ta' natura legali u ma jaqax fil-kompitu tiegħu. L-ewwel kuntratt kien **jirrigwarda l-bini u l-finishing tal-livelli 0 sa 5**.

2) Illi dwar ix-xogħlijiet indikati f'dawn il-kuntratti, is-soċjetà Del Ponte, ma inkariqat l-ebda persuna teknika, sabiex jikkoordina jew jiċċertifika x-xogħlijiet ta' natura teknika. Irriżulta illi s-soċjetà Del Ponte ma kinitx f'pożizzjoni illi tiċċertifika xogħlijiet ta' natura teknika. **Il-Perit Paul Camilleri** ġie nkarigat biss wara illi bdew jiffaċċaw difetti fil-cladding tal-faċċata. Dan il-fatt ħadem kontra l-interessi taż-żewġ partijiet. Kienet ir-responsabbiltà tas-sid illi jitqabba b'niedem kompetenti biex jissorvelja x-xogħlijiet, u kien fl-interess tal-kuntrattur illi jkollu min jiċċertifikalu x-xogħlijiet, biex jithallas.

3) Illi ż-żewġ kuntratti in kwistjoni huma ta' kwalità fqira fin-natura tagħhom. L-Arbitru huwa tal-fehma illi kieku persuna ta' natura teknika kienet involuta biex tagħti pariri tekniċi, qatt ma kienet ser taċċetta dawn it-tipi ta' kuntratti.

I. L-ewwel nett id-deskrizzjoni tal-items hija vaga ħafna, ma ġewx itemized, mingħajr unit rates, kwantitajiet u speċifikazzjonijiet;

II. Illi l-ewwel kuntratt (fn. 17 Dok. ADBP 901) kien ibbażat fuq stima vaga, li ssemmi biss l-items b'mod ġeneriku. Dan kollu kien qiegħed isir bejn **Joe**

Vella ta' Avantgarde Projects Ltd., u Joe Schembri, għal KPMG. L-Arbitru jistaqsi jekk ir-rizultanti kuntratt iffirmit fis-26 ta' Jannar, 2009, kien qiegħed jiġi offrut bħala lump sum. Il-mod kif huwa propost il-kuntratt, ma jiħux in konsiderazzjoni ħafna affarijiet, jekk per eżempju jinbidlu l-kwantitajiet fuq il-pjanti oriġinali, liema kuntratt ma jagħmel l-ebda referenza għal pjanti u detailing drawings. Jekk minn naħa l-oħra ma jsirux xi items, bħal kif fil-fatt irrizulta, kif jista' jkun kwantifikat il-valur ta' dawk l-items;

- III. *Il-kuntratti, kif ipprezentati, ma jagħmlu referenza għall-ebda standards of practice, u li ma ġewx speċifikati multi jew konsegwenza għat-tlestija tard tal-istess proġett wara l-31 ta' Mejju, 2009;*
- IV. *Dan it-tip ta' speċi kuntratt kien dejjem ser jirrizulta f'diżgwid, u fi problemi. Ma jissema xejn dwar jekk il-pagamenti kellhomx ikunu marbuta mal-progress tax-xogħol, u jekk l-istess xogħol kellux jitkejjel, minn min, u jekk kellhiex toħroġ xi interim snag list minn xi eventwali project manager. Ma ġiex ippruvat illi kien hemm project manager fuq is-sit, jew xi persuna illi tieħu ħsieb l-interessi ta' Del Ponte;*
- V. *Il-kuntrattur intrabat illi kien responsabbli għal materjali u l-ingenji kollha, biex ix-xogħol jitlesta fil-ħin;*
- VI. *F'dan il-kuntratt ma jissema xejn dwar preliminaries, li normalment jistgħu jinkludu site office, preparation of site, u Health and Safety. Dawn, normalment ikunu charged bħala items separati. Izda f'dan il-kuntratt ma ġewx indikati;*
- VII. *Fit-tieni kuntratt iffirmit fil-21 ta' Novembru, 2009 u ffirmit bejn **Avantgarde Projects Ltd u Del Ponte Ltd.**, u jirrigwarda l-bini u l-kostruzzjoni tal-livell numru 5 l-Arbitru ma għandux kopja tal-kuntratti ffirmati mill-partijiet. F'dan il-kuntratt, jissemmew għall-ewwel darba l-preliminaries. Il-madum tal-art huwa indikat bħala ta' qies 60 cms b'60cms. Fil-fatt il-partijiet kienu qablu illi dan kellu jsir ta' 80cms b'80cms;*
- VIII. *F'dan il-kuntratt hemm indikat, il-valur tal-items, izda bħal fl-ewwel kuntratt ma hemm l-ebda kwantitajiet u speċifikazzjonijiet u standards of practice. Dan ix-xogħol kellu jitlesta sal-aħħar ta' Frar 2010;*
- IX. *Għall-bidu ta' Jannar 2010, daħal fl-istampa **Anthony Pace**, Partner ta' Del Ponte Ltd., u ħareġ mill-istampa **Joe Schembri**, illi miegħu ġew iffirmati ż-żewġ kuntratti;*

- X. *Ma ġewx ipprezentati provi, kif kienu jsiru u fuq liema kriterju kienu jsiru l-ħlasijiet, ħlief għal schedule illi hemm fiż-żewġ kuntratti. Lanqas jekk kinitx issir ċertifikazzjoni tax-xogħlijiet;*
- XI. *Huwa indikat ukoll illi kull varjazzjoni tax-xogħlijiet mitluba mis-sid kellha ssir bil-miktub, u kkonfermata bil-miktub mill-kuntrattur. Il-kuntrattur intrabat illi jerga' jagħmel ix-xogħlijiet kemm-il darba dawn ma jikkonformawx mal-pjanti u speċifikazzjonijiet. Il-problema hija illi mal-kuntratti, la hemm mehmuża pjanti u lanqas speċifikazzjonijiet.*
- XII. *Kien biss għall-ħabta ta' April 2012 (fn. 18 Rapport tal-Perit Paul Camilleri datat l-4 ta' April, 2012) illi intalbet l-opinjoni professjonali tal-Perit Paul Camilleri. L-istess perit kien inkarigat jipproduċi snag list (fn. 19 Datata t-13 ta' Settembru, 2012). Sa dak iż-żmien kienu żviluppaw ħafna difetti fix-xogħlijiet illi kienu wettqu Avantgarde.*

10. *L-arbitraġġ odjern huwa dwar ħlasijiet żejda illi kemm KPMG, u kemm Del Ponte Ltd ħallsu lil Avantgarde. Xogħol l-Arbitru ġie reż aktar diffiċli minħabba illi l-Bill of Quantities ipprezentati waqt il-ġbir tal-provi ma humiex ta' kwalità teknika aċċettabbli, bi kwantitajiet, u pjanti mehmuża li jindikaw fejn saru x-xogħlijiet. L-arbitraġġ huwa wkoll dwar xogħlijiet illi ma sarux skont is-sengħa u l-arti. L-items tax-xogħlijiet in kontenzjoni huma ta' żewġ tipi:*

a) *Items illi fil-fatt ma għamilx Avantgarde iżda għamluhom terzi, u għalhekk ma għandux jithallas tagħhom Avantgarde;*

b) *Xogħlijiet illi ma sarux skont is-sengħa u l-arti, u għalhekk għandu jsir xi tnaqqis biex jirrifletti dan, jew illi ma jithallsux kompletament. Qamet il-kwestjoni wkoll dwar il-preliminaries (fn. 20 Dok. JVAF 09) introdotti fit-tieni kuntratt, u senjatament dwar it-tower crane. L-Arbitru osserva illi ma ngabux provi dwar site supervision, illi normalment tkun parti mill-ispejjeż assorbiti fir-rati tal-kuntratt, l-istess għal overheads u ma ngabux provi dwar il-Health and Safety. L-Arbitru huwa tal-fehma illi l-kuntrattur, li f'dan il-każ kien Avantgarde Projects Ltd., kien responsabbli għal inġenji illi kellu bżonn biex jagħmel ix-xogħlijiet, u t-tower crane ma jagħmilx parti mill-preliminaries, u jekk dan kien il-każ, kellha tiġi speċifikata l-kirja tal-istess tower crane. Madanakollu l-esponent jifhem illi sa dan iż-żmien, kien ċar illi l-kuntrattur ma setax jaħdem b'mobile crane minħabba l-kwistjoni tal-iskola u għalhekk hija l-opinjoni tal-esponent, illi għandu jiġi kkompensat parzjalment għall-ispiza tal-kirja tat-tower crane.*

ċ) *Illu fin-nuqqas ta' persuna teknika inkarigata minn Del Ponte, ħadha f'idejha biex Anthony Pace biex jiddeciedi, jekk:*

- i. Liema xogħlijiet ma sarux;
- ii. Liema xogħlijiet ma sarux skont is-sengħa u l-arti;
- iii. Jekk, u kemm għandu jsir tnaqqis fil-prezz tax-xogħol biex jirrifletti dan;
- iv. Jekk kellhomx jitqabbd u terzi biex jirrangaw, jew japplikaw soluzzjonijiet alternattivi għax-xogħlijiet illi allegatament ma kinux saru skont is-sengħa u l-arti.
- v. Min kellu jagħmel tajjeb għall-ħsarat illi għamel il-kuntrattur wara illi dan ħadem wara Avantgarde, tenut tal-fatt illi ma kienx hemm pjanti li jikkordinaw ix-xogħlijiet kollha, mill-bidu tal-proġett. Din il-koordinazzjoni kienet nieqsa mill-bidu nett, meta ttieġdet id-deċiżjoni illi KPMG rappreżentata minn **Joe Schembri** imbagħad Del Ponte Ltd ukoll rappreżentata minn **Joe Schembri** iddeċidew illi jhallu kollox f'idejn Avantgarde. Illi kien il-kuntrattur, illi l-għan tiegħu kien illi jagħmel ix-xogħlijiet u jitħallas. Ma jidhrix illi kien hemm kontroll tal-ħlasijiet vis-à-vis l-progress tax-xogħol.

PUNTI IN KONTENZJONI

L-Arbitru wara illi kkonsidra l-provi miġjuba quddiemu jiddeċiedi illi:

- L-items ta' xogħol in kontenzjoni huma:

- 1) Il-cladding tal-faċċata illi wara xhur beda jiddistakka minn mal-faċċata. Dan skont l-esponent kien riżultat ta' diversi fatturi, illi jinkludi, it-tip ta' kolla, nuqqas ta' introduzzjoni ta' expansion joints, dettaljar adegwat, u l-istruttura portanti sekondarja.
- 2) Illi parti mill-madum tal-art li tqiegħed ma kienx tal-istess daqs tal-madum illi fuqu kien hemm qbil, illi minflok qies ta' 80cms b'80cms tqiegħed madum ta' 40cms b'80cms;
- 3) Il-fatt illi rriżulta ingress ta' ilma tax-xita minn diversi bnadi tal-binja, u dan kellu jiġi rranġat minn terzi, anki wara li kien hemm tentattiv biex jiġi rranġat minn Avantgarde;
- 4) Punti dwar preliminaries, ħlasijiet ta' tower crane u taraġ tal-ħadid;
- 5) Dwar il-każ, u l-metodu ta' kif kuntratturi terzi kellhom jiġu inkarigati biex jirrangaw xogħlijiet illi ma sarux skont is-sengħa u l-arti minn Avantgarde Projects Ltd.;
- 6) Ħlasijiet illi fil-fatt kellu dritt għalihom il-kuntrattur meta jiġi meħud in konsiderazzjoni dawn il-punti kollha. Skont l-Arbitru x-xogħol kollu illi għamel Avantgarde, mertu ta' dan l-arbitraġġ, jammonta għal ammont kif indikat f'**Dok. MEX 1**).

DEĊIŻJONI (AWARD)

TALBIET ATTRIČI

1. *Mill-provi prodotti, irrizulta illi s-soċjetajiet attriċi ma kellhomx triq oħra illi jqabbd u lil terzi, sabiex ikomplu x-xogħlijiet. Dan wara illi Avantgarde Projects Ltd abbandunat ix-xogħlijiet, wara illi s-soċjetajiet attriċi ma wettqax ħlasijiet addizzjonali wara illi kien allegat illi kienu saru diversi pagamenti lil Avantgarde aktar mill-valur tax-xogħlijiet illi kienet għamlet sa dik id-data;*
2. *Il-valur tax-xogħlijiet imwettqa mis-soċjetà konvenuta jammontaw għal €434,142.89, u dan wara illi l-Arbitru qies id-dinamika komplessa tal-każ. Dan mhux sempliċi każ ta' accounting;*
3. *Jirrizulta għalhekk illi l-ammont ta' pagamenti eċċessivi mħallsa lil Avantgarde Projects Ltd jammontaw għal €35,857.11;*
4. *Il-kwistjoni ta' privileġġ hija punt ta' natura legali, iżda għandu jirrizulta ta' natura legali faċli, wara l-konklużjonijiet preċedenti. Is-soċjetà attriċi ma setgħetx tkompli bl-istatus quo, għaliex apparti kollox, id-danni sofferti setgħu jitolgħu ferm akbar;*
5. *Hija deċiżjoni arbitrali illi s-soċjetà konvenuta ma kisritx il-kuntratt ta' appalt, minħabba l-varjazzjonijiet u d-dinamika tax-xogħlijiet. Id-dewmien fleżekuzzjoni tal-kuntratti ma kienx tort esklussiv tagħha, u kien jiddependi wkoll minn deċiżjonijiet erronji tas-soċjetajiet attriċi;*
6. *Hija deċiżjoni arbitrali illi uħud mix-xogħlijiet illi saru mis-soċjetà konvenuta ma kinix skont is-sengħa u l-arti;*
7. *Hija deċiżjoni arbitrali illi ma jirrizultawx danni in likwidazzjoni, u dan huwa rifless fl-eżerċizzju skont **Dok. MEX1**.*

2.0 SPEJJEŻ TAL-ARBITRAĠĠ

Fid-dawl tad-deċiżjonijiet mogħtija l-Arbitru, u l-fatt illi s-soċjetà konvenuta naqset illi tħallas fee order datata l-24 ta' April, 2017, qed jordna illi l-ispejjeż ta' dan l-arbitraġġ jiġu addebitati skont is-segwent:

- *In kwantu għal nofs (1/2) tal-ispejjeż akkont tas-soċjetà rikorrenti;*
- *In kwantu għal nofs (1/2) tal-ispejjeż akkont tas-soċjetà intimata;*
- *Bl-ispejjeż skont it-taxxa hawn annessa u mmarkata bħala **Dok. X** illi għandha titqies illi tiffirma parti integrali minn dan il-lodo."*

L-Appell

9. Is-soċjetà appellanta ressqet l-appell tagħha minn din id-deċiżjoni fit-23 ta' Jannar, 2018, fejn talbet lil din il-Qorti sabiex,

“... tħassar u tirrevoka għal kollox l-award mogħti in konnessjoni mal-Arbitraġġ Numru 3371/2012 fl-ismijiet premissi kkomunikat lis-soċjetà appellanta fit-8 ta' Novembru, 2017 (Dok. “A”), titlob li dina l-Onorabbli Qorti tipprovdi minflok billi tilqa' pjenament il-kontro-talbiet tas-soċjetà esponenti u tilqa' wkoll l-eċċezzjonijiet tagħha għat-talbiet tas-soċjetà Del Ponte Limited u kif ukoll tilqa' l-eċċezzjonijiet tas-soċjetà esponenti għat-talbiet tas-soċjetà Del Ponte Limited u tiċhad għal kollox it-talbiet tal-istess soċjetà Del Ponte Limited.

Bl-ispejjeż u bir-riserva ta' kull jedd li s-soċjetà esponenti tista' jkollha skont il-liġi.”

L-Appell

10. Is-soċjetà appellanta fl-ewwel lok qalet li ħassitha aggravata għaliex fil-fehma tagħha d-deċiżjoni appellata hija nulla u bla effett fil-liġi, stante li hija nieqsa minn kull motivazzjoni u spjegazzjoni meħtieġa skont il-liġi, u mingħajr ma ngħatat ebda raġuni, it-Tribunal naqas milli jippronunzja ruħhu dwar il-kontro-talbiet tas-soċjetà appellanta, bi ksur kemm tad-disposizzjonijiet tal-artikolu 218 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, kif ukoll tad-drittijiet fundamentali tas-soċjetà appellanta għal smiġħ xieraq kif garantiti bl-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u bl-artikolu 6 tal-Ewwel Skeda tal-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropea (Kap. 319). Qalet li permezz ta' rikors imressaq minnha fit-22 ta' Novembru, 2017, hija talbet lit-Tribunal jagħti spjegazzjoni u tifsira tad-deċiżjoni fir-rigward tas-seba' punti hemm indikati, billi jiddikjara liema, fil-fehma tiegħu, kienu x-xogħlijiet li s-soċjetà appellanta m'għamlitx skont is-sengħa, u l-arti, u liema kien ix-xogħol li ġie abbandunat minnha, u fuq liema

bażi legali t-Tribunal iddeċieda li s-soċjetà appellanta abbandunat ix-xogħol. Is-soċjetà appellanta qalet li mill-atti rrizulta li hija ma kienet abbandunat l-ebda xogħol, u t-terzi ddaħħlu sabiex jagħmlu x-xogħlijiet ta' *finishes* fil-livelli 0, 1, 2 u 3, liema xogħlijiet is-soċjetà appellanta la qatt ingħatat l-inkarigu u lanqas kellha l-obbligu li twettaq. Qalet li hija wettqet ix-xogħlijiet kollha li kienet qablet li tagħmel, tant hu hekk li saħansitra għamlet xogħlijiet skont *final snag list*, u hija ma kinitx lesta li tidhol għal xogħlijiet addizzjonali qabel titħallas għal xogħlijiet li kienet diġà wettqet, għaliex huwa dritt sagrosant li wieħed jitħallas għax-xogħol li jkun wettaq. Qalet li hija kienet saħansitra reġgħet ramat *scaffolding* u rritornat fuq il-lant tax-xogħol madwar sena wara li kien tlesta x-xogħol, imma minkejja li talbet direzzjoni mingħand il-Perit Camilleri, din baqgħet ma ngħatatx direzzjoni. Is-soċjetà appellanta ppreċiżat li d-ditta Attard Brothers bdiet taħdem fuq il-proġett f'Mejju tal-2012, jiġifieri sena u nofs wara li l-soċjetà appellanta kienet lestiet ix-xogħol, u minkejja li hija kienet talbet għal direzzjoni mingħand il-Perit tas-soċjetà appellata sabiex titwaqqaf il-ħsara, din id-direzzjoni baqgħet qatt ma ngħatat.

11. Is-soċjetà appellanta ziedet tgħid li t-Tribunal naqas milli jagħti spjegazzjoni dwar ċerti ċifri li wasal għalihom, fosthom ir-raġuni għalfejn it-Tribunal naqqas €2,500 għaż-żebgħa tal-ħitan minflok €1,257.66, kif hija kienet qablet li tnaqqas. Is-soċjetà appellanta staqsiet ukoll fuq liema bażi t-Tribunal wasal għall-konklużjoni li kellu jitnaqqas l-ammont ta' €29,000 għax-xogħol tad-dawl biss. Staqsiet ukoll għal liema raġuni t-Tribunal wasal għall-konklużjoni li x-xogħol konness mat-twaqqiġ ta' ħitan u rimi ta' skart sewa €2,478, meta mill-provi kellu jirrizulta li dan sewa €3,342. Is-soċjetà appellanta staqsiet ukoll

fuq liema bażi t-Tribunal iddeċieda li hija kellha tagħmel tajjeb għall-ispiza relatata mal-armar u t-tneħħija tat-*tower crane* fl-iskola tal-Pietà, meta hija ma kellha x'taqsam xejn ma' din id-deċiżjoni. Is-soċjetà appellanta staqsiet ukoll fuq liema bażi t-Tribunal ddeċieda li x-xogħol ta' tneħħija tal-*cladding* kellu jiswa €15,000, meta dan ix-xogħol ma kellux jieħu aktar minn jumejn, u fuq liema bażi t-Tribunal wasal għall-valur ta' €37,642 għal *partitions and apertures*. Is-soċjetà appellanta kkontestat ukoll id-deċiżjoni tat-Tribunal li ma jalloka l-ebda ħlas għall-*preliminaries*, meta d-dewmien fil-proġett ma kienx attribwibbli lilha. Is-soċjetà appellanta talbet għal spjegazzjoni wkoll dwar l-ammont għat-*tiling to NTU and Level 5 terrace*, li t-Tribunal ddeċieda li għandu jkun ta' €6,501 minflok €9,860, mingħajr ma spjega kif wasal għal dan it-tnaqqis. Dwar l-*extra works to facade cladding*, is-soċjetà appellanta qalet li hija talbet is-somma ta' €9,158.56, imma t-Tribunal m'għamel l-ebda riferiment għal dan ix-xogħol, u għalhekk dan l-ammont tnaqqas fl-interità tiegħu. Kompliet tgħid li hija talbet ukoll l-ammont ta' €2,256.44 għal *extra works to interior*, liema ammont ma ġiex likwidat, u għalhekk ġie miċħud mit-Tribunal mingħajr ma ngħatat l-ebda spjegazzjoni għal dan. Is-soċjetà appellanta semmiet xogħol ieħor li hija talbet ħlas għalih, u li ma sar l-ebda riferiment għalih mit-Tribunal, bħall-*extra works to gypsum* fl-ammont ta' €3,408.19, *small facade works carried out so far* fl-ammont ta' €8,742.39, u *aluminium apertures at level 5* fl-ammont ta' €9,398.24, fejn it-Tribunal iddeċieda li għandu jithallas minflok l-ammont ta' €7,411.50. Is-soċjetà appellanta qalet li t-Tribunal m'għamel l-ebda riferiment lanqas għal *drilling of holes at basement re new lift*, li għalih is-soċjetà appellanta talbet l-ammont ta' €350, għat-talba ta' €250 għal *extra hire of scaffolding*, is-somma ta' €250 għal *repairs to membrane in area done*

previously by third party, u t-tnaqqis ta' €1,030 u ta' €2,545 rispettivament mill-ammont mitlub minnha għal survey fees u waterproofing of facade facing school.

12. Is-soċjetà appellanta qalet li għad li permezz tar-rikors tagħha tat-22 ta' Novembru, 2017 *ai termini* tal-artikoli 47 *et seq.* tal-Kap. 387, it-Tribunal intalab jagħti spjegazzjonijiet u tifsiriet fir-rigward tal-lodo arbitrali appellat, u kull fejn meħtieġ isewwi żbalji fid-deċiżjoni tiegħu, jew jagħti deċiżjoni addizzjonali dwar it-talbiet rikonvenzjonali magħmula minnha waqt il-proċedimenti arbitrali u li tħallew barra mid-deċiżjoni, it-Tribunal lanqas biss irreaġixxa għal dan ir-rikors, u għalhekk jidher li hija d-deċiżjoni komunikata lilha fit-8 ta' Novembru, 2017 li tikkostitwixxi għudikat fil-konfront tal-partijiet. Is-soċjetà appellanta qalet li għalhekk kemm il-lodo arbitrali appellat kif komunikat lilha fit-8 ta' Novembru, 2017, u l-proċeduri kollha relatati mal-Arbitraġġ, ma jikkonformawx mal-prinċipji ta' ġustizzja naturali, u għalhekk jiksru d-drittijiet fundamentali tagħha għal smiġħ xieraq kif garantiti kemm permezz tal-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, kif ukoll bl-artikolu 6 tal-Ewwel Skeda tal-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem. Is-soċjetà appellanta qalet li tradizzjonalment, ir-regola ta' ġustizzja naturali ta' smiġħ xieraq timporta d-dover li tingħata lill-partijiet l-opportunità raġonevoli li jressqu l-provi li jkunu jixtiequ jipproduċu u li jingħataw il-possibilità li jagħmlu s-sottomissjonijiet tagħhom. Qalet li maż-żmien żdiedu aspetti oħra tat-tematika, fosthom li l-partijiet jingħataw ir-raġuni għalfejn it-talbiet tagħhom ikunu qegħdin jiġu milqugħa jew miċħuda, kif ukoll il-prinċipju li kull motivazzjoni trid mhux biss tirriżulta mis-sentenza, iżda wkoll trid tkun adegwata. Is-soċjetà appellanta saħqet li l-motivazzjoni tas-sentenza kellha, bħala minimu, tkun tali li tissodisfa

lill-partijiet dwar il-korrettezza fattwali u ġuridika tar-raġunijiet li wasslu għad-deċiżjoni. Is-soċjetà appellanta kompliet tgħid li proċeduralment d-deċiżjoni trid teżawrixxi t-talbiet kollha, kemm dawk oriġinali kif ukoll dawk rikonvenzjonali, u għalhekk għandu bilfors ikun hemm deċiżjoni finali li twassal għad-determinazzjoni tat-talbiet u tal-kontro-talbiet.

13. Fit-tieni aggravju tagħha s-soċjetà appellanta tgħid li ħasset ruħha aggravata b'dik il-parti tal-*award* fejn intqal li s-soċjetà appellata ma kellha l-ebda għażla oħra għajr li tqabbad lil terzi sabiex ikompli x-xogħlijiet huma. Qalet li mhux minnu li hija abbandunat ix-xogħlijiet. Qalet li mill-atti proċesswali kellu jirriżulta li kien hemm żewġ kuntratti ta' appalt iffirmati f'Jannar u f'Novembru tal-2009, u ftit wara li beda x-xogħol is-soċjetà appellata kienet eskcludiet ċertu xogħlijiet miftiehma fil-kuntratt oriġinali, wara li s-soċjetà appellata kienet inkarigat lill-appellanta tagħmel ċertu xogħol addizzjonali li ma kienx jiffirma parti mill-inkarigu oriġinali. Is-soċjetà appellanta saħqet li bejn il-ftehim oriġinali u x-xogħol attwalment imwettaq minnha hemm diskrepanza ta' €95,787.75, u hija ma kinitx f'pożizzjoni li tkompli bix-xogħlijiet u tkompli tħallas għall-materjali u għall-pagi tal-ħaddiema u tas-sub-kuntratturi tagħha, ladarba s-soċjetà appellata naqset milli tonora l-obbligi kuntrattwali tagħha. Qalet li soċjetà appellata ma kinitx inkarigat lil terzi jkomplu x-xogħlijiet li dwarhom kienet kkuntrattat mas-soċjetà appellanta, iżda qabdet lil terzi sabiex jagħmlu xogħlijiet addizzjonali li ma kinux jiffurmaw parti mill-appalt li kellha magħha. Qalet li s-soċjetà appellata għamlet żewġ *snag lists* rigward ix-xogħlijiet li kellhom isiru mis-soċjetà appellanta fuq inkarigu tas-soċjetà appellata, u mid-*decide* jirriżulta li s-soċjetà appellanta ma kisritx il-kuntratt ta' appalt, minħabba l-varjazzjonijiet u d-dinamika tax-xogħol. Id-dewmien fl-eżekuzzjoni tax-xogħol

ma kienx tort tagħha. Qalet li għalhekk dawn il-fatturi kellhom iwasslu biex it-Tribunal jilqa' l-kontro-talbiet tagħha u jikkundanna lis-soċjetà appellata tħallas dak dovut lilha.

14. Fit-tielet aggravju tagħha, is-soċjetà appellanta tgħid li ħasset ruħha aggravata bid-deċiżjoni tat-Tribunal, meta kkonkluda li mill-provi prodotti is-soċjetà appellata ma kellha l-ebda triq oħra għajr li tqabbad lil terzi, wara li s-soċjetà appellanta abbandunat ix-xogħlijiet, u wħud mix-xogħlijiet li saru mis-soċjetà appellanta ma sarux skont is-sengħa u l-arti, u għalhekk wasal għall-konkluzjoni li l-ammont ta' pagamenti eċċessivi mħallsa lis-soċjetà appellanta jammontaw għal €35,857.11. Spjegat illi li kieku seħħ verament dak li qegħda tilmenta minnu s-soċjetà appellata, l-*award* huwa legalment żbaljat għaliex qatt ma kellhom jiġu applikati d-disposizzjonijiet tal-artikolu 1640(3) tal-Kap. 16, u għalhekk kellhom jiġu applikati l-provvedimenti kuntrattwali miftiehma bejn il-partijiet, jiġifieri li jithallas il-korrispettiv għax-xogħol pattwit. Qalet li għalhekk anki jekk verament okkorrew il-fatti dikjarati mit-Tribunal fid-deċiżjoni tiegħu, dan kellu jwassal lit-Tribunal biex jordna li s-soċjetà appellata tħallas il-prezz tax-xogħol eżegwit, u mhux li jikkundanna lis-soċjetà appellanta tħallas l-ammont ta' €35,857.11.

15. Fir-raba' aggravju tagħha, is-soċjetà appellanta tagħmel riferiment għall-fatt li t-Tribunal ordna li l-ispejjeż tal-arbitraġġ għandhom jinqasmu bin-nofs bejn il-partijiet. Qalet li skont id-deċiżjoni tat-Tribunal, hija ma kisritx il-kuntratt ta' appalt, u għalhekk it-Tribunal applika d-disposizzjonijiet tal-artikolu 223 tal-Kap. 12 erroneament.

Ir-Risposta tal-Appell

16. Fir-risposta tal-appell tagħha, is-soċjetà appellata qalet li ladarba dan l-appell huwa wieħed domestiku u mhux mandatorju, appell minnu jista' jsir biss fuq punt ta' liġi *ai termini* tal-artikolu 70A tal-Kap. 387. Qalet li tliet aggravji minn erbgħa mhumiex fuq punt ta' liġi iżda fuq apprezzament ta' fatti, filwaqt li t-tliet aggravju huwa mlibbes bħala punt ta' liġi, għalkemm huwa punt ta' fatt ukoll. Qalet li għalhekk in linea preliminarj hi qegħda teċċepixxi li l-aggravji kollha għandhom jiġu miċħuda, u l-lodo arbitrali kkonfermat.

17. B'riferiment għall-ewwel aggravju tas-soċjetà appellanta, is-soċjetà appellata qalet li appell minn lodo arbitrali mhux il-forum fejn għandhom jitqajmu lanjanzi dwar ksur tad-drittijiet fundamentali. Spjegat li filwaqt li hi ma taqbilx li seħħ xi ksur ta' dawn id-drittijiet, is-soċjetà appellanta ma ressqitx il-proċedura idonea biex tqajjem il-lanjanza dwar ksur tad-drittijiet fundamentali tagħha. Is-soċjetà appellata qalet li l-lodo arbitrali jindirizza t-talbiet kontenuti fil-kontro-talba, u l-ewwel punt tad-deċiżjoni jindirizza proprju l-ewwel kontro-talba, jiġifieri li jiġi dikjarat li s-soċjetà appellata naqset mill-obbligi kuntrattwali tagħha meta rrifjutat li tħallas għax-xogħol imwettaq mis-soċjetà appellanta, u għalhekk ħallet il-kuntratt mingħajr raġuni valida. Is-soċjetà appellata qalet li fid-deċiżjoni tiegħu t-Tribunal għamilha ċara li s-soċjetà appellanta ma kellhiex triq oħra ħlief li tqabbad lil terzi sabiex jagħmlu x-xogħlijiet wara li l-appellanta abbandunat ix-xogħlijiet, għaliex is-soċjetà appellata ma għamlitx ħlasijiet addizzjonali billi allegatament kienu saru pagamenti eċċessivi lis-soċjetà appellanta. Is-soċjetà appellata ziedet tgħid li fit-tielet punt tad-deċiżjoni mbagħad hemm miktub ċar u tond li s-soċjetà

appellanta, għax-xogħlijiet li għamlet, tħallset €35,857.11 in eċċess, u għalhekk anki t-tielet talba giet deċiża mit-Tribunal. Is-soċjetà appellata spjegat li fit-tieni talba fil-kontro-talba, it-Tribunal gie mitlub jistabbilixxi l-valur tax-xogħlijiet imwettqa mis-soċjetà appellanta, li fil-fehma tagħha kellu jammonta għal €434,142.89. Kompliet tgħid li ladarba gie deċiż li s-soċjetà appellanta tħallset aktar mill-valur tax-xogħlijiet illi kienet għamlet, huwa loġiku li t-tielet talba tas-soċjetà appellanta kellha tiġi miċħuda. Is-soċjetà appellata qalet li għalhekk hija ma tistax tifhem għal liema raġuni s-soċjetà appellanta qegħda tgħid li t-Tribunal naqas milli jippronunzja ruħu dwar il-kontro-talbiet tagħha.

18. Is-soċjetà appellata qalet li d-deċiżjoni appellata hija waħda motivata, anki jekk it-Tribunal ma qagħadx jidhol f'kull biċċa xogħol li saret, u ma ppronunzjax ruħu dwar kull haġa. Kompliet tgħid li mal-lodo tiegħu t-Tribunal inkluda lista spjegattiva tax-xogħlijiet sabiex ifiehem kif wasal għaċ-ċifri li wasal għalihom, u għalhekk ma jistax jingħad li l-lodo arbitrali mhuwiex motivat.

19. B'riferiment għat-tieni aggravju, is-soċjetà appellata qalet li dan m'huwa xejn għajr aggravju dwar apprezzament tal-fatti, għaliex is-soċjetà appellanta ma qablitx mal-apprezzament li għamel t-Tribunal. Is-soċjetà appellata għamlet riferiment għall-*affidavit* ta' Joseph Schembri, li spjega li s-soċjetà appellanta ma riditx tkompli bix-xogħlijiet jekk ma titħallasx ammont ulterjuri ta' €60,000, imma kien gie deċiż mis-soċjetà appellata li din is-somma m'għandhiex titħallas, għaliex hija kienet diġà tħallset lis-soċjetà appellanta l-ammont ta' €470,000. Is-soċjetà appellata qalet li t-Tribunal taha raġun meta rrileva li s-soċjetà appellanta kienet tħallset aktar minn biżżejjed għax-xogħol li għamlet. Is-soċjetà appellata qalet ukoll li l-fatt li s-soċjetà appellanta kienet abbandunat

ix-xogħlijiet, kellu jirrizulta mill-*affidavit* ta' Anthony Pace, li qal li s-soċjetà appellanta kienet qabdet u abbandunat ix-xogħlijiet. Is-soċjetà appellata għamlet riferiment ukoll għall-*affidavit* ta' Joe Vella, li ammetta li huwa insista illi jekk ma jithallasx is-somma pretiża minnu, huwa ma kienx lest li jkompli bix-xogħlijiet. Is-soċjetà appellata qalet li t-Tribunal aċċetta l-verżjoni tal-fatti mogħtija minnha, u mhux dik tas-soċjetà appellanta, u dan l-aspett tal-appell ma jistax ikun fattwali aktar milli hu, għaliex ma jinvolvi ebda punt ta' liġi. Is-soċjetà appellata qalet li t-Tribunal iddeċieda li l-valur tal-ħlasijiet li saru mis-soċjetà appellata, kienu jeċċedu l-valur tax-xogħlijiet esegwit mis-soċjetà appellanta, b'€35,857.11, u għalhekk l-argument tas-soċjetà appellanta li hija ma kompletix bix-xogħlijiet għaliex ippretendiet li jsiru aktar pagamenti, ma jistax jiġi aċċettat. Qalet ukoll li mill-provi rrizulta li s-soċjetà appellanta ma kellha l-ebda raġuni għalfejn ma tkomplix bix-xogħlijiet, u kien proprju għalhekk li dak li talbet fil-kontro-talba ma ġiex milqugħ, għaliex hija s-soċjetà appellanta li għandha tirrifondi lis-soċjetà appellata, u mhux bil-kontra.

20. B'riferiment għat-tielet aggravju tal-soċjetà appellanta, is-soċjetà appellata qalet li dan ukoll mhux punt ta' liġi, iżda punt ta' fatt imlibbes bħala punt ta' liġi, u għalhekk għandu jiġi miċħud. Qalet li mhux ikkontestat li parti mill-appalt kien jinkludi li jsir *cladding* tal-irħam mal-faċċata kollha tal-binja, u li l-irħam li twaħħal beda jaqa', u għalhekk ix-xogħol kellu jinħatt u jsir minn ħaddieħor. Qalet li minkejja dan, is-soċjetà appellanta qegħda tippretendi li ladarba hija għamlet ix-xogħol, anki jekk jirrizulta li dan ma sarx skont is-sengħa u l-arti, hija kellha titħallas tiegħu. Komplet tgħid li lanqas il-pretensjoni tas-soċjetà appellanta li ma kellux jiġi applikat l-artikolu 1640 tal-Kap. 16 għal dan il-każ ma jagħmel sens, għaliex is-soċjetà appellanta abbandunat l-appalt

mingħajr ma kellha raġuni valida taġġmel hekk, u għalhekk kellu jirriżulta li s-socjetà appellata kellha raġun ma tgħaddix aktar flejjes, għaliex kienet ħallset aktar mill-valur tax-xogħlijiet utili li fil-fatt saru.

21. B'riferiment għar-raba' aggravju, l-appellata qalet li fil-fehma taġġha hija żgur li ma kellhiex tbatì nofs l-ispejjeż, tenut kont li t-talbiet tas-socjetà appellanta ġew miċħuda kollha, filwaqt li t-talbiet taġġha ġew milqugħa, għaliex fil-fatt ġiet likwidata somma flus favur taġġha. L-appellata kkonkludiet billi staqsiet kif tista' s-socjetà appellanta tippretendi li ma tħallasx spejjeż, ladarba ġie deciż li s-socjetà appellanta kienet abbandunata ix-xogħol u li wħud mix-xogħlijiet ma sarux skont is-sengħa u l-arti.

Is-sentenza ta' din il-Qorti tal-15 ta' Settembru, 2021

22. Din il-Qorti ddecidiet parzjalment l-appell interpost mis-socjetà appellanta kif ġej:

- a. Tastiġni milli f'dan l-istadju tieħu konjizzjoni tat-tieni, it-tielet, u r-raba' aggravju tas-socjetà appellanta;*
- b. Tilqa' l-ewwel aggravju tas-socjetà appellanta u għal dan il-għan qegħda tibgħat lura l-atti quddiem it-Tribunal, sabiex fi żmien tletin ġurnata mid-data ta' din is-sentenza, iwieġeb bil-miktub għad-domandi sollevati mis-socjetà appellanta fir-rikors taġġha tat-22 ta' Novembru, 2017;*
- c. Tirriverti lill-partijiet għall-istatus quo ante immedjatament qabel ma beda jiddekorri t-terminu għall-appell odjern.*

Spejjeż ta' dan l-appell jibqgħu bla taxxa bejn il-partijiet."

It-Twegiba tat-Tribunal

23. It-Tribunal wiegeb kif ġej għall-mistoqsijiet tas-soċjetà appellanta:

“i) Li waqt il-ġbir tal-provi, u senjatament minn Dok. JVAF55, irriżulta illi x-xogħlijiet ma tkomplewx minn Avantgarde għax skont l-istess soċjetà ma kienux saru xi ħlasijiet dovuti. Dan ma kienx il-każ għax fil-fatt irriżulta illi s-soċjetà konvenuta kienet irċeviet ħlasijiet aktar mix-xogħlijiet li kienu ġew esegwiti.

ii) L-Arbitru kkonstata illi x-xogħlijiet kollha kellhom jiġu esegwiti skont żewġ kuntratti maqbula bejn iż-żewġ partijiet, jiġifieri Dok. A Agreement ADBP 0901, illi kellu jitlesta sa l-aħħar ta' Ġunju 2009, u Dok. B Agreement ADBP 0902 illi kellu jitlesta fl-aħħar ta' Frar 2010. F'dan ir-rigward l-Arbitru jagħmel referenza għal Dok. JVAF54 datat it-3 ta' Mejju 2012, u r-risposta ta' Avantgarde JVAF 55. datat l-4 ta' Mejju 2012, meta Avantgarde ammettiet illi kienet waqfet ix-xogħlijiet għaliex kienet qegħdha tippretendi ħlasijiet tax-xogħlijiet.

iii) L-Arbitru jirreferi għaz-żewġ twegibiet precedenti, u filwaqt illi huwa tal-opinjoni illi huwa dritt sagrosant illi s-soċjetà konvenuta titħallas tax-xogħlijiet eżegwiti, fl-istess ħin tirrimarka illi kienu qamu kwistjonijiet ta' xogħlijiet li ma sarux skont is-sengħa u l-arti, u ċerta xogħlijiet illi ma kienux ġew eżegwiti.

iv) L-Arbitru jirreferi għax-xhieda tal-Perit Paul Camilleri illi huwa ta fit-8 ta' Mejju, 2013, il-kwistjoni kkomplikata ruħha għal fatt illi l-Perit Camilleri kien responsabbli biss għall istruttura tal-ħadid. Il-cladding tal-faċċata kienet issuġġerietu Avantgarde Ltd. is-soċjetà konvenuta, illi tat garanzija fuqu. Dan il-cladding irriżulta illi ma kienx applikat skont is-sengħa u l-arti, u fil-fatt waqa' u kellu jiġi mibdul. Irriżulta wkoll mix-xhieda tal-Perit Camilleri illi meta talab għall-ispeċifikazzjoni tal-kolla, illi ma ingħatatlux. Irriżulta wkoll illi l-Perit Camilleri ma kienx responsabbli mid-dettaljar tal-istess cladding.

v) Irriżulta illi dan huwa fatt.

vi) Mill-ġbir tal-provi rriżulta illi daħal l-ilma għaliex ma kienx hemm dettaljar adegwat, u ma sarux ix-xogħlijiet tal-waterproofing, skont is-sengħa u l-arti. Dan huwa stat ta' fatt.

vii) L-esponent għamel referenza għal dan id-dokument.

4) Dwar l-abbandun tax-xogħlijiet, u f'dan il-każ l-Arbitru qiegħed jirreferi għal kuntratt fil-kumplex tiegħu, kellhom jiġu kompluti skont id-dati stipulati fiż-

żewġ kuntratti/agreements ADBP1 0901, u AD8P 0902. Uħud mill-items illi Avantgarde ma esegwietx skont is-sengħa u l-arti kienu l-cladding tal-faċċata u l-waterproofing u l-livell tas-soffitti. Referenza għar-ritratti K2, L1, M1, M2.

5/1 Il-figura ta' €2500 tkopri l-item biex jiġi nkarigat kuntrattur ieħor. Minn Dok. MEX1) ma jirriżultax illi tnaqqsu €1242.34 ulterjuri.

5/2 L-esponent ikkostata illi fil-kuntratt ADBP 0901 hemm imsemmija items ġeneriċi, u ma ingħataw l-ebda dettalji tax-xogħlijiet li kellhom jiġu eżegwiti minn Avantgarde. Is-somma ta' €29,000 tnaqqset minħabba illi l-istima tal-kuntrattur Brownrigg, li spiċċa li għamel ix-xogħlijiet kienet tammonta għal dan l-ammont.

5/3 Dan irriżulta minn item 1.07 -Difference between Del Ponte and Avantgarde mehmuz mal-affidavit (Aff.ref.14) ta' Anthony Pace.

5/4 Rigward dan l-item l-Arbitru kkostata illi ma kienx inkluż fl-ewwel agreement ADBP 0901. Kemm-il darba kellu jsir dan iċ-charge kellu jkun miftiehem u approvat minn qabel ma jibdew ix-xogħlijiet.

5) Mill-provi rriżulta illi Del Ponte ħallsu lil Attard Brothers din is-somma. Bi ftehim bejn il-partijiet, dan ix-xogħol seta' sar minn Avantgarde.

6) Kif indikat fil-Final Account ta' Avantgarde item 13.01 jammonta għal €35759.9. Dan huwa l-ammont illi għandu jitnaqqas.

7) Dwar il-preliminaries l-Arbitru kkummenta:

10.b) Qamet il-kwistjoni wkoll dwar il-preliminaries (fn. 2 Dok. JVAF 09) introdotti fit-tieni kuntratt, u senjatament dwar it-tower crane. L-Arbitru osserva illi ma ngabux provi dwar site supervision, illi normalment tkun parti mill-ispjjeż assorbiti fir-riati tal-kuntratt, l-istess għal overheads u ma ngabux provi dwar il-Health and safety. L-arbitru huwa tal-fehma illi l-kuntrattur, li f'dan il-kaz kien Avantgarde Projects Ltd., kien responsabbli għal ingenji illi kellu bżonn biex jagħmel ix-xogħlijiet, u t-tower crane ma jagħmilx parti mill-preliminaries, u jekk dan kien il-kaz, kellha tiġi specificata l-kirja tal-istess tower crane. Madnakollu l-esponent jifhem illi sa dan iz-zmien, kien car illi l-kuntrattur ma setax jahdem b'mobile crane minhabba l-kwistjoni ta' l-iskola u għalhekk hija l-opinjoni tal-esponenti illi għandu jiġi kkompensat parzjalment għal-ispiza tal-kirja tat-tower crane.

Dan kollu b'referenza għal JVAF09.

8. Jidher illi Avantgarde qeghdha tirreferi għal BOQ mehmuz mal-Bill datat 05.05.2011. Dan irriżulta minn additions to contract 2. Difference between Del Ponte and Avantgarde mehmuz mal-affidavit (Aff.ref.25) ta' Anthony Pace.

9. *L-arbitru ma setax jinkludi items illi ma kienux approvati minn Del Ponte qabel ma bdew ix-xogħlijiet. Fil-fatt fil-klawsola numru 4 tal-agreement ADBP 0902 hemm espressament indikat illi kull varjazzjoni ghandha tigi approvata minn Del Ponte.*

10. *L-esponent jirreferi ghat twegiba precedenti.*

11. *L-esponent ma sab l-ebda referenza ghal dan l-ammont fir-rikonciljazzjoni illi huwa pprezenta bhala Dok. MEX1). Ma jirrizultax illi ngabu provi illi dan l-item kien gie approvat minn Del Ponte.*

12. *L-arbitru jirreferi ghat-twegiba precedenti. Ma rrizultax illi sar xi xogħol f'dan ir-rigward (Aff.ref.15/28)*

13. *Dan irrizulta minn additions to contract 2. Difference between Del Ponte and Avantgarde mehmuz mal-affidavit (16.01 Aff.ref.15/28) ta' Anthony Pace.*

14. *Ma ngabux provi illi dan l-item kien approvat minn Del Ponte.*

15. *L-arbitru huwa tal-fehma illi skont il-klawsola 1.06 tal-agreement ADBP 0902 il-kuntrattur kellu jipprovdi kull equipment necessarju għall-ezekuzzjoni tax-xogħlijiet.*

16. *Dan ix-xogħol irrizulta minhabba inadempjenzi tal-istess socjeta' Avantgarde: Klawsola 6-Conformity, fil-kuntratt ADBP 0901.*

17. *Dawn l-items kellhom ikunu nkluzi mal-kuntratti bejn iz-zewg partijiet, u mhux introdotti wara.*

Tant ghandu l-esponent ghal wisq aktar savju gudizzju ta' din l-Onorabbli Qorti."

L-Appell odjern

24. Permezz ta' appell intavolat fl-14 ta' Dicembru, 2021 quddiem din il-Qorti, is-socjeta' appellanta sottomettiet li minkejja t-tifsira tal-lodo arbitrali mogħtija mit-Tribunal *ai termini* tal-artikolu 47 tal-Kap. 387, hija xorta waħda tħossha aggravata bl-imsemmi lodo arbitrali u dan għas-segventi raġunijiet: (i) il-lodo arbitrali huwa null u bla effett għaliex prinċipalment huwa nieqes minn kull motivazzjoni u spjegazzjoni meħtieġa skont il-liġi, minkejja t-tifsira mogħtija

mit-Tribunal; (ii) ma kienx minnu li hija kienet abbandunat ix-xogħlijiet; (iii) jekk tassew seħħ dak li ddikjara t-Tribunal, jiġifieri li hija kienet abbandunat ix-xogħol u li wħud mix-xogħlijiet ma sarux skont is-sengħa u l-arti, kellu jiġi applikat l-provvedimenti kuntrattwali billi jiġihallas il-korrispettiv għax-xogħol pattwit u mhux jiġu applikati l-provvedimenti tas-subartikolu 1640(3) tal-Kap. 16; (iv) it-Tribunal kien żbaljat meta ordna li l-ispejjeż kellhom jiġihallsu nofs kull parti. Għaldaqstant is-soċjetà appellanta qegħda titlob lil din il-Qorti sabiex tħassar u tirrevoka l-lodo arbitrali, u minflok tilqa' il-kontro-talbiet kollha tagħha u wkoll l-eċċezzjonijiet tagħha, filwaqt li tiċhad għal kollox it-talbiet tas-soċjetà appellata.

25. Is-soċjetà appellata wiegħbet fil-5 ta' Jannar, 2022 fejn sostniet li l-lodo arbitrali huwa wieħed ġust u għalhekk jimmerita konferma, iżda b'mod preliminari sottomettiet li għadarba l-appell ġie ntavolat *ai termini* tal-artikolu 70B tal-Kap. 387, dan l-istess artikolu ma kienx jagħti dritt ta' appell.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

26. Din il-Qorti ser tgħaddi qabel xejn sabiex tikkonsidra l-ewwel sottomissjoni tas-soċjetà appellata fir-rigward tal-inammissibilità tal-appell odjern, liema sottomissjoni jekk tinstab li hija valida, għandha ġgib fix-xejn l-imsemmi appell. Kif tajjeb tirrileva s-soċjetà appellata, hija proprju s-soċjetà appellanta li qegħda tirrileva li l-appell tagħha qed isir *ai termini* tal-artikolu 70B tal-Kap. 387, u għalhekk jonqos li l-Qorti tistħarreg jekk l-appell odjern iħares ir-rekwiziti ta' dan l-artikolu.

27. L-artikolu 70B tal-Kap. 387 mill-ewwel jagħmel riferiment għall-artikolu 70A, fejn is-subartikolu (1) jibda billi jipprovdi kif ġej:

“70A. (1) Parti fil-proċedimenti tal-arbitraġġ tista’ tappella lill-Qorti tal-Appell fuq punt ta’ liġi li jitnissel minn deċiżjoni finali magħmula fil-proċedimenti kemm-il darba

–

(a) il-partijiet ma eskudewx espressament dan id-dritt tal-appell fil-ftehim tal-arbitraġġ jew mod ieħor bil-miktub; jew

(b) minkejja kull haġa msemmija fil-ftehim tal-arbitraġġ, il-partijiet ma ftiehmux espressament li ma għandhom jingħataw l-ebda raġunijiet fid-deċiżjoni skont l-artikolu 44(3).”

28. Il-Qorti tibda billi tikkonsidra jekk ir-rekwiżiti stabbiliti permezz ta’ dan is-subartikolu ġewx sodisfatti. Mill-ftehim ta’ bejn il-partijiet magħmul fil-24 ta’ Ottubru, 2012 u anness mal-Avviż Kongunt tal-Arbitraġġ, ma jirrizultax li l-partijiet eskudew id-dritt tal-appell. Għalhekk ir-rekwiżit stabbilit permezz tal-ewwel paragrafu tas-subartikolu suċitat, ġie sodisfatt. Sodisfatt ukoll permezz tal-istess ftehim huwa r-rekwiżit li jipprovdi għalih il-paragrafu (b) tal-istess subartikolu, u dan għaliex m’hemm l-ebda klawnsola fil-ftehim ta’ arbitraġġ li sar bejniethom, fejn il-partijiet qegħdin jaqblu li t-Tribunal m’għandu jagħti l-ebda raġuni għad-deċiżjoni tiegħu.

29. Għaladarba ġew sorvolati l-ewwel kondizzjonijiet, fejn b’hekk il-partijiet m’għandhom l-ebda ostakolu sabiex jappellaw mil-lodo arbitrali fuq punt ta’ liġi, għandhom jiġu kkonsidrati wkoll id-disposizzjonijiet tas-subartikolu 70A(3) tal-Kap. 387 fir-rigward ta’ dawk l-appelli li huma ammissibbli fuq punt ta’ liġi, għaliex hawn ukoll mhux kull appell huwa ammissibbli:

“(3) Il-Qorti tal-Appell għandha tikkunsidra l-appell biss jekk il-Qorti tkun sodisfatta

(a) d-deċiżjoni dwar il-punt ta’ liġi taffettwa sostanzjalment id-drittijiet ta’ waħda jew iktar mill-partijiet;

(b) li l-punt ta’ liġi huwa wieħed li t-tribunal kien mitlub jiddeċiedi fuqu jew mod ieħor iddependa fuqu biex jasal għad-deċiżjoni;

(ċ) li fuq il-bażi ta’ dak li jirrizulta mill-fatti fid-deċiżjoni, id-deċiżjoni tat-tribunal dwar il-punt ta’ liġi hija prima facie miftuħa għal dubju serju;

(d) li abbażi ta’ reviżjoni tar-rikors, kull risposta u d-deċiżjoni, l-appell ma jidherx li hu dilatorju u vessatorju,

u fil-każijiet l-oħra kollha il-Qorti għandha tiċċhad l-appell”.

30. Iżda qabel xejn għandu jiġi kkonsidrat dak li jipprovdi għalih is-subartikolu 70B(1) tal-Kap. 387, li jitlob kif ġej dwar il-mod li bih għandhom jiġu mfissra l-aggravji tal-appellant:

“70B. (1) Appell taħt l-artikolu 70A għandu jidentifika l-punt ta’ liġi li għandha tittieħed deċiżjoni fuqu u għandu jispeċifika t-tifsira li r-rikorrent jallega li hi t-tifsira korretta tal-punt ta’ liġi identifikat”.

31. Għaldaqstant din il-Qorti qabel xejn ser tgħaddi sabiex tinvestiga jekk l-appell interpost mis-soċjetà appellanta għandux jinstema’, jew saħansitra jiġi miċħud mill-ewwel.

32. L-ewwel aggravju tas-soċjetà appellanta jgħid li l-lodo arbitrali huwa null u bla effett fil-liġi, għaliex prinċipalment dan huwa nieqes minn kull motivazzjoni u spjegazzjoni meħtieġa skont il-liġi, minkejja t-tifsira tal-lodo arbitrali mogħtija mit-Tribunal. Din il-Qorti mill-ewwel tgħid li s-soċjetà appellanta qegħda hawn tonqos milli tħares id-disposizzjonijiet tas-subartikolu 70B(1) tal-Kap. 387, għaliex mhijjex qegħda tidentifika l-ebda punt ta’ liġi li jirrikjedi deċiżjoni minn din il-Qorti, u wisq inqas milli tagħti t-tifsira li skont hi

għandha tingħata lil dak il-punt ta' liġi. Il-Qorti għalhekk mhijiex ser tieġu konjizzjoni tal-ewwel aggravju tas-soċjetà appellanta.

33. L-istess il-Qorti tosserva fir-rigward tat-tieni aggravju, fejn is-soċjetà appellanta tgħid li mhux minnu li hija kienet abbandunata ix-xogħlijiet. Il-Qorti tgħid li għal darb'oħra ma tħarsux id-disposizzjonijiet tas-subartikolu 70B(1) tal-Kap. 387 mis-soċjetà appellanta, u dan mingħajr ebda dubju ta' xejn għaliex l-aggravju tagħha jittratta biss il-mertu. Għalhekk il-Qorti tastjeni milli tieġu konjizzjoni ta' dan l-aggravju wkoll.

34. It-tielet aggravju tas-soċjetà appellanta huwa li ma kellhomx jiġu applikati mit-Tribunal il-provvedimenti tas-subartikolu 1640(3) tal-Kap. 16, iżda minflok kellhom jiġu applikati fil-konfront tagħhom il-provvedimenti kuntrattwali ta' bejn il-partijiet. Il-Qorti tgħid li dak li gie deċiż minnha fir-rigward tal-ewwel żewġ aggravji, jgħodd hawn ukoll stante li s-soċjetà appellanta mhijiex qegħda tidentifika l-ebda punt ta' liġi fl-argumenti tagħha.

35. Ir-raba' aggravju tas-soċjetà appellanta jolqot id-deċiżjoni tat-Tribunal fir-rigward tal-apporzjonament tal-ispejjeż, fejn hija qegħda tikkontendi li hawn ma għewx applikati tajjeb id-disposizzjonijiet tal-artikolu 223 tal-Kap. 12. Iżda f'dan kollu s-soċjetà appellanta qegħda għal darb'oħra tonqos milli tindika liema huwa dak il-punt ta' liġi li hija qegħda titlob lil din il-Qorti sabiex tiddeċiedi dwaru u skont hi, kif dan għandu jiġi mfisser. B'hekk dan l-aħħar aggravju wkoll ifalli l-eżami tas-subartikolu 70B(1) tal-Kap. 387.

Decide

Għar-raġunijiet premissi l-Qorti tiddikjara l-appell bħala irritu u null, u tastjeni milli tiegħu konjizzjoni ulterjuri tiegħu.

L-ispejjeż tal-imsemmi lodo arbitrali jibqgħu kif deċiżi mill-Arbitru, filwaqt li dawk tal-appell odjern għandhom jithallsu mis-soċjetà appellanta.

Moqrija.

**Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef**

**Rosemarie Calleja
Deputat Registratur**